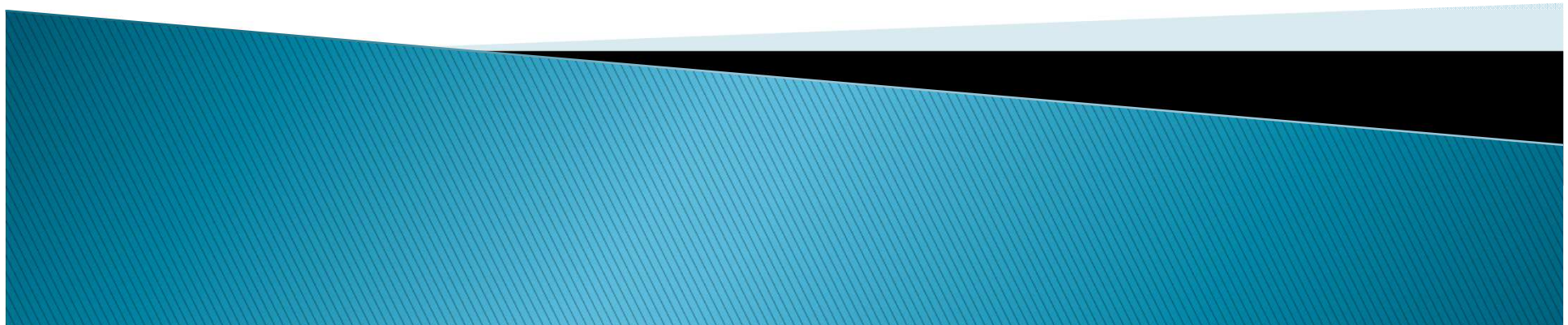

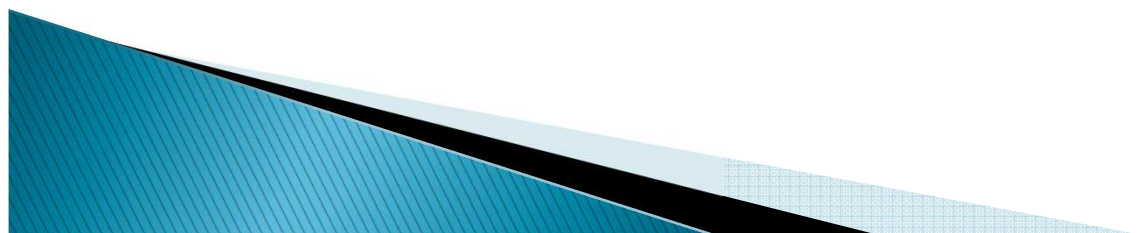
NEPOSREDNI NADZOR V NARAVI – sistem in novosti novele ZON

Mag. Jelka Kremesec Jevšenak
Oktober 2014

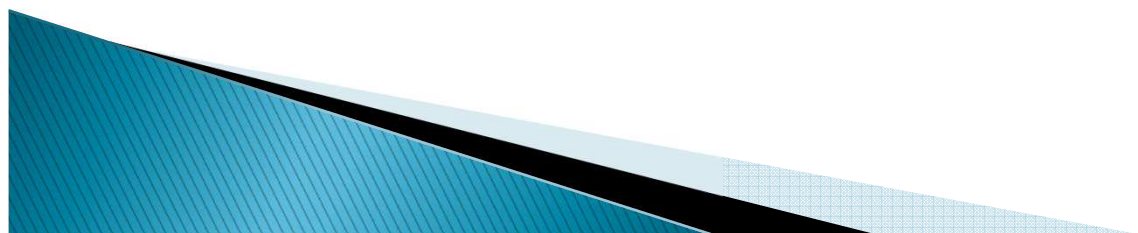
VSEBINA

- ▶ Sistem ohranjanja narave – neposredni nadzor v naravi
- ▶ Novela ZON – novosti na področju neposrednega nadzora
- ▶ Problematika

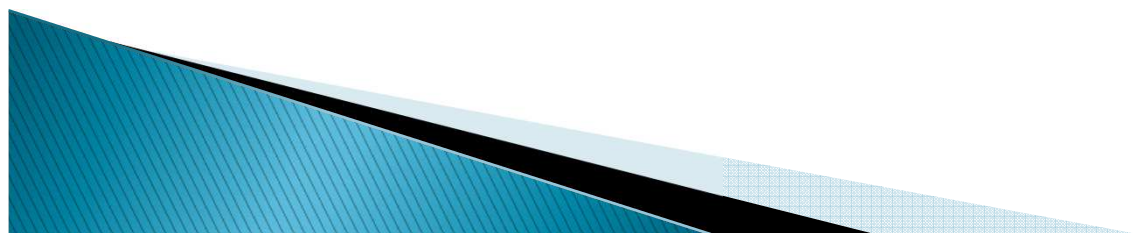
SISTEM OHRANJANJA NARAVE

- ▶ Pravni sistem
- ▶ Načrtovanje
- ▶ Subjekti
- ▶ Organizacija
- ▶ Financiranje

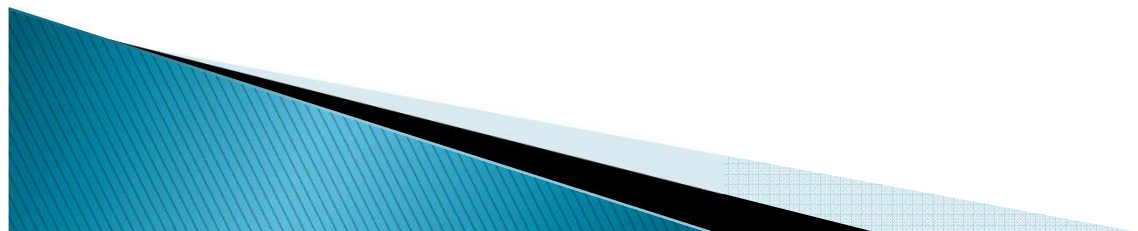
PRAVNI SISTEM

- ▶ Celovit sistem pravnih norm:
 - Pravo EU
 - Ustava RS
 - Mednarodne konvencije
 - Slovenski pravni sistem:
 - ❖ Civilno pravo
 - ❖ Kazensko – prekrškovno pravo
 - ❖ Upravno pravo

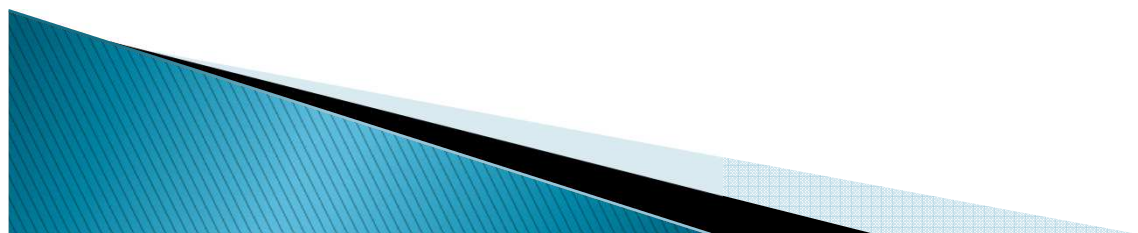
PODROČJE VARSTVA OKOLJA

- ▶ Zakon o varstvu okolja
- ▶ Zakon o ohranjanju narave
 - Zakon o varstvu podzemnih jam, Zakon o TNP, Zakon o RP Škocjanske jame,
 - Zakon o gozdovih, o divjadi in lovstvu, o morskem ribištvu, o sladkovodnem ribištvu
 - Zakon o vodah
 - Zakon o kmetijskih zemljiščih
 - drugi zakoni o zdravstvenem varstvu rastlin, veterini in zaščiti živali pred mučenjem

ORGANIZACIJA

- ▶ Državni zbor RS
- ▶ Vlada RS
- ▶ Ministrstvo za okolje in prostor
 - ▶ Agencija RS za okolje
 - ▶ Inšpektorat RS za okolje in prostor
- ▶ druga ministrstva
- ▶ Zavod RS za varstvo narave
- ▶ upravljavci zavarovanih območij
- ▶ Zavod za gozdove RS
- ▶ drugi javni zavodi: za ribištvo..

UPRAVLJAVCI DRŽAVNIH ZAVAROVANIH OBMOČIJ

▶ Javni zavodi:

- Triglavski narodni park
- Kozjanski park
- Regijski park Škocjanske jame
- Krajinski park Goričko
- Krajinski park Kolpa
- Krajinski park Strunjan
- Krajinski park Ljubljansko barje

▶ Koncesionarji:

- Krajinski park Sečoveljske soline – Soline d.o.o.
- Naravni rezervat Škocjanski zatok – DOPPS
- *Krajinski park Radensko polje – v postopku podelitve koncesije*

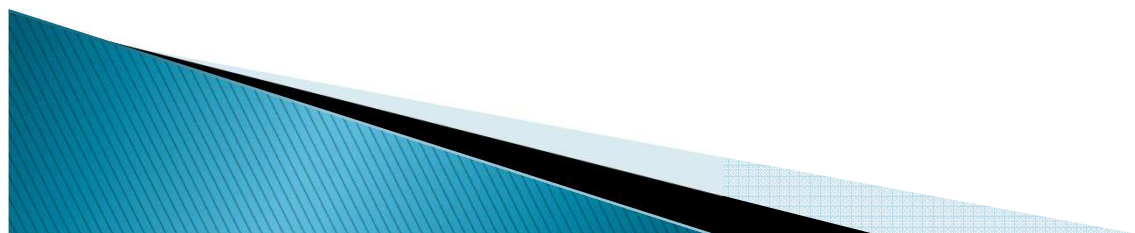
NEVLADNE ORGANIZACIJE

- ▶ Društva
 - Strokovna in ljubiteljska
 - Status delovanja v javnem interesu
- ▶ Ustanove
- ▶ Zavodi
- ▶ Civilna iniciativa

INŠPEKCIJSKI NADZOR

- Nad izvrševanjem določb ZONa, predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave
- Tudi lovski inšpektorji, če gre za živalske vrste
- **Vožnja z vozili na motorni pogon v naravnem okolju tudi gozdarski, lovski, ribiški in kmetijski inšpektorji**
- Delovna področja drugih ministrstev tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh področij

INŠPEKCIJSKI UKREPI

- ▶ 1. odrediti vzpostavitev naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti v prejšnje stanje, odpravo škode oziroma sanacijo na stroške povzročitelja in v skladu s predhodno pridobljenim strokovnim mnenjem zavoda;
- ▶ 2. odrediti prepoved izvajanja posega ali opravljanja dejavnosti, ki se izvaja v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ter v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji iz osmega odstavka 105.a člena tega zakona, ki se nanašajo na izvajanje gradnje objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen;
- ▶ 3. odrediti prepoved izvajanja posega ali dejavnosti, če se poseg oziroma dejavnost izvaja brez pravnomočnega naravovarstvenega soglasja ali pravnomočnega dovoljenja za poseg v naravo oziroma v nasprotju s pravnomočnim naravovarstvenim soglasjem ali pravnomočnim dovoljenjem za poseg v naravo oziroma v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji, na podlagi katerih je bilo izdano naravovarstveno soglasje;
- ▶ 4. odrediti zaseg predmetov, s katerimi je bil povzročen prekršek po tem zakonu;
- ▶ 5. odrediti zaseg predmetov, ki so nastali s storitvijo prekrška po tem zakonu;
- ▶ 6. odrediti zaseg živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
- ▶ 7. odrediti zaseg rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;
- ▶ 8. v naravnem okolju ustaviti vozilo na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona;
- ▶ 9. odrediti druge ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

POOBLASTILA – VOŽNJA

- ▶ Pri izvajanju pooblastila iz 8. točke prvega odstavka tega člena in prve alineje dvanajstega odstavka 155. člena tega zakona se smiselno uporabljajo znaki, določeni s predpisi, ki urejajo znake, ki jih dajejo policisti in druge pooblaščen osebe pri urejanju in nadzoru prometa.

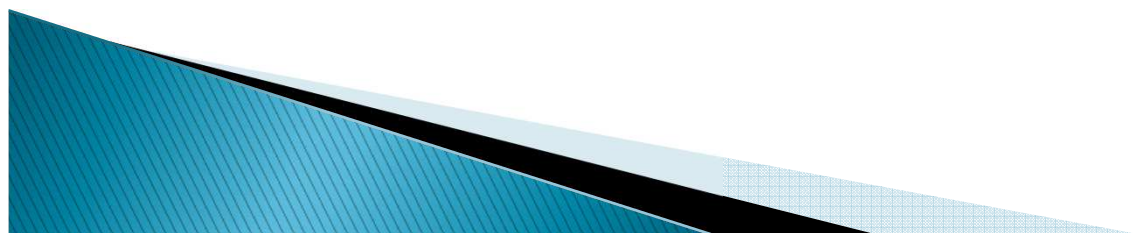

POLICIJA

Izvaja nadzor nad izvrševanjem določb ZON, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju

Pooblastilo za zaseg motornega vozila pod zakonskimi pogoji

Pomoč inšpektorjem in NN v primeru fizičnega odpora pri izvajanju nadzora

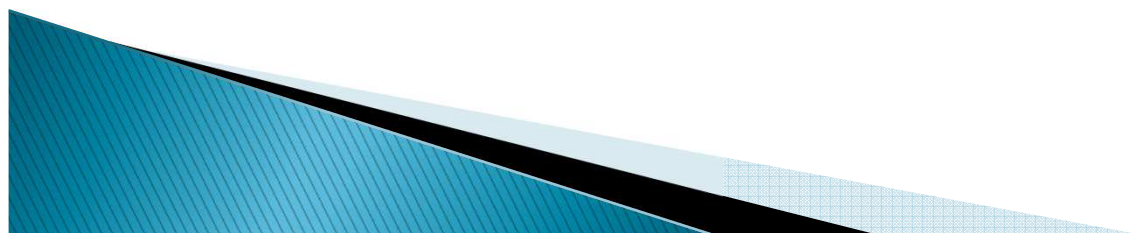
NEPOSREDNI NADZOR V NARAVI

- ▶ Nad spoštovanjem prepovedi ZONa in na njegovi podlagi izdanih predpisov
- ▶ Vloga in pomen
- ▶ Način izvajanja – institucionalno in prostovoljno

PRAVNE PODLAGE

- ▶ ZON neposredno
- ▶ Predpisi, izdani na podlagi ZON (ZO, glive, zavarovane vrste..)
- ▶ Zakon o TNP, Zakon regijskem parku Škocjanske jame, Zakon o SPT
- ▶ Drugi zakoni – Zakon o prekrških
 - Uredba o določitvi programa usposabljanja za izvajanje neposrednega nadzora v naravi
 - Pravilnik o službeni izkaznici in uniformi naravovarstvenih nadzornikov
 - *Pravilnik o usklajenem izvajanju naravovarstvenega nadzora – v pripravi*

CILJI NOVELE ZON

- Odprava administrativnih ovir in bremen
- Povečanje učinkovitosti ukrepov varstva narave s poenostavitvami postopkov in deregulacijo
- Manjša uskladitve s pravom EU
- Uskladitve z drugimi sistemskimi zakoni –zakon o prekrških
- Druge manjše spremembe
- Ureditev vožnje v naravnem okolju
- Povečanje učinkovitosti z večjimi pooblastili naravovarstvenih nadzornikov

USKLADITVE Z DRUGIMI SISTEMSKIMI ZAKONI

- ▶ Prekrški – uskladitev z Zakonom o prekrških
 - Zaradi ustrezne penalizacije so prekrški razdeljeni v štiri skupine
 - Dano je pooblastilo
 - za izrek višje globe od najnižje, če je globa predpisana v razponu in gre za hitri postopek v primeru iz 160 in 160.a člena
 - za zaseg predmetov, ki so uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom

NALOGE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI

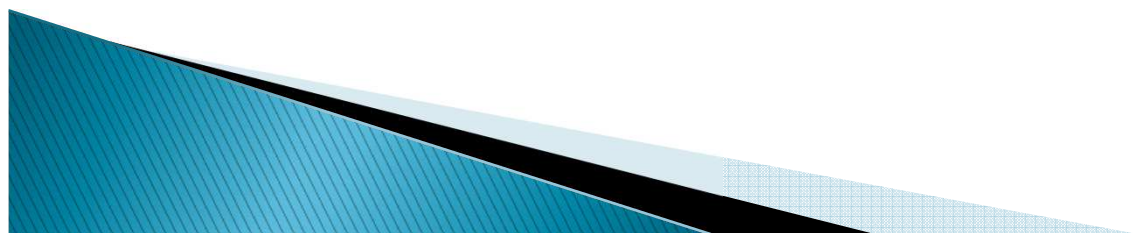
- ▶ Neposredno spremljanje stanja v naravi v zvezi s posledicami, ki jih ima na varovane kvalitete narave nespoštovanje varstvenih režimov
- ▶ Nadzor nad izvajanjem varstvenih režimov
- ▶ Ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi in obveščanje inšpekcijskih organov
- ▶ Opozarjanje oseb na varstvene režime zaradi preprečevanja kaznivih dejanj
- ▶ Sankcioniranje kršitev

JAVNA POOBLASTILA – I

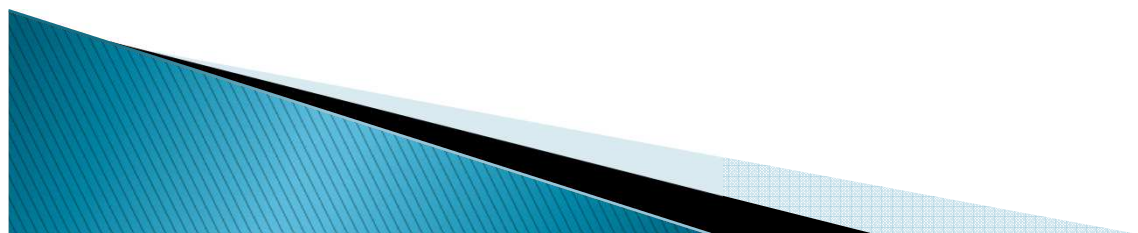
Javna pooblastila NN:

- zaseg vozila na motorni pogon 153.a člen
- zaseg predmetov, ki so uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom
- naloge iz 2., 3. in 4. točke drugega odst. 155. člena
- pri opravljanju nalog neposrednega nadzora NN samostojno vodi postopek in odloča o prekrških iz ZON

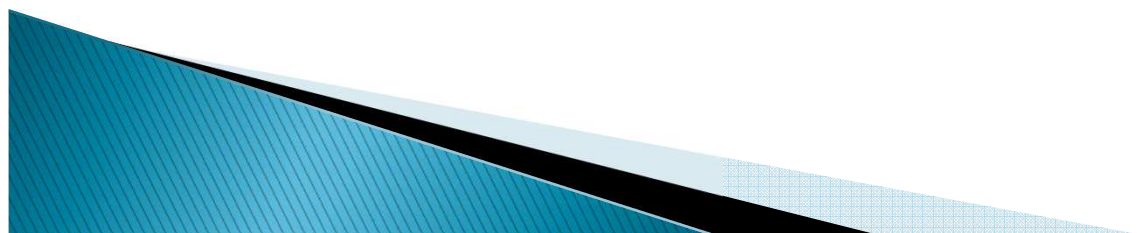
JAVNA POOBLASTILA – II

- NN ima pri izvajanju nadzora vožnje v naravnem okolju in v zavarovanih območjih pooblastilo:
 - ustaviti voznika vozila na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona ali akta o zavarovanju z uporabo znakov, določenih s predpisi, ki urejajo znake , ki jih dajejo policisti in druge pooblašene osebe pri urejanju in nadzoru prometa;
 - zahtevati od voznika vozila na motorni pogon voziško dovoljenje in prometno dovoljenje oziroma listino, izdano v skladu s petim odstavkom 28.č člena tega zakona, oziroma listino, s katero ugotovi istovetnost voznika. Voznik mora izročiti naravovarstvenemu nadzorniku zahtevane listine na vpogled.

PRAVICE IN DOLŽNOSTI NN

- ▶ Če naravovarstveni nadzornik pri izvajanju neposrednega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.
- ▶ Naravovarstveni nadzorniki morajo ob vsakem času preprečevati prekrške po tem zakonu in po predpisih, izdanih na njegovi podlagi, ter ukrepati in uporabiti z zakonom določena pooblastila, če grozi nevarnost uničenja ali poškodovanja naravne vrednote, sestavin biotske raznovrstnosti ali zavarovanih območij ali njihovih delov.

IZJAVE IN MATERIALNI DOKAZI

Izjave naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov in materialni dokazi, ki jih zberejo glede dejanj, na podlagi katerih se ukrepa v inšpekcijskem postopku, se v postopku inšpekcijskega nadzora lahko štejejo za dokaz, pridobljen v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če je za vodenje inšpekcijskega postopka to potrebno.

ZASEG VOZILA NA MOTORNI POGON

- ▶ Vozilo se zaseže lastniku, če vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju, če je
 - Vozil vozilo v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo ali na zavarovanem območju, na katerem je vožnja prepovedana
 - Je bil kot voznik v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 5. točke prvega odstavka 161. čl. ZON

PREKRŠKI

Določeni v:

- ZON – 160., 160.a, 161. in 161.a člen,
- ZVPJ – 49. do 54. člen
- ZRPSJ – 28. do 34. člen
- ZTNP – 62. do 65. člen
- ZSPT – 25. do 27. člen
- Predpisi izdani na podlagi ZON, akti o zavarovanju

ORGANIZACIJA IZVAJANJA

- ▶ Del javne službe ohranjanja narave
 - Na zavarovanih območjih upravljavci zavarovanih območij
 - Zunaj zavarovanih območij MOP
 - Osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin na območjih teh dobrin – Zavod za gozdove RS

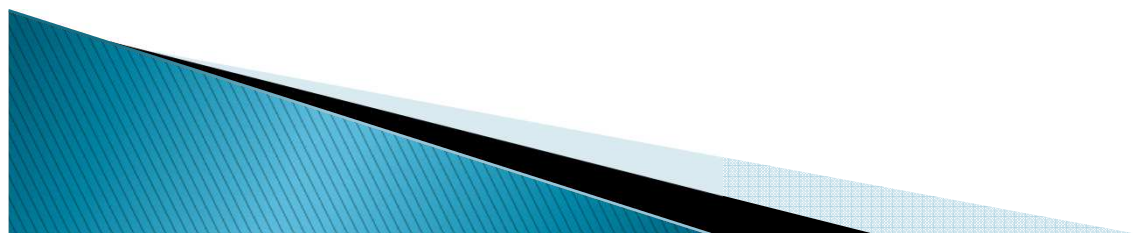

DELI NARAVE, KI SO PREDMET NEPOSREDNEGA NADZORA

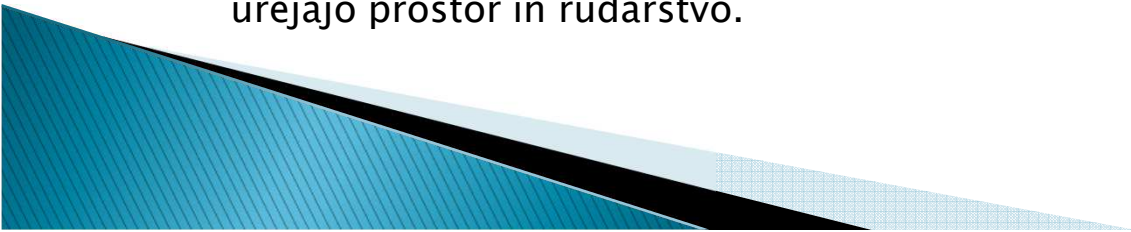
- ▶ Biotska raznovrstnost
 - rastlinske vrste in glive
 - Živalske vrste
 - EPO in območja Natura 2000 v okviru zavarovanih območij
 - Habitati vrst
- ▶ Naravne vrednote
 - Npr.: drevesa, vodotoki, slapovi, jezera, nekateri gozdni rezervati, drevoredi, sklani osmelci, nahajališča mineralov in gosilov..
 - Podzemne jame

ZAVAROVANA OBMOČJA

- ▶ Pravila ravnanja in varstveni režimi na zavarovanih območjih zaradi NV in BD so določeni v aktih o zavarovanju /zakoni, uredbe Vlade RS, odloki občin, odločbe, odredbe in sklepi državnih organov
- ▶ Pravilnik o označevanju zavarovanih območij v naravi

UREDITEV VOŽNJE – NARAVNO OKOLJE

- Naravno okolje obsega živo in neživo naravo nekega območja, ki ga ni ustvaril človek, nanj pa vpliva, ga oblikuje in uporablja.
 - To so vsa območja izven:
 - – naselij;
 - – javnih in nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za javni cestni promet, v skladu s predpisi, ki urejajo ceste, ter drugih prometnih površin, ki so namenjene za vožnjo, ustavljanje in parkiranje v skladu s predpisi, ki urejajo ceste in varnost cestnega prometa;
 - – gozdnih cest v skladu s predpisi, ki urejajo gozdove;
 - – območij, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za rekreacijo in šport in namenjena tudi vožnji z vozili na motorni pogon/ kolesi v skladu s predpisi, ki urejajo prostor;
 - – omrežij gospodarske javne infrastrukture in
 - – območij rudarskih operacij, ki so določena v skladu s predpisi, ki urejajo prostor in rudarstvo.
-

UREDITEV ZA VOZILA NA MOTORNI POGON

Vozila na motorni ali drug lasten pogon vozila (vozila na motorni pogon) so:

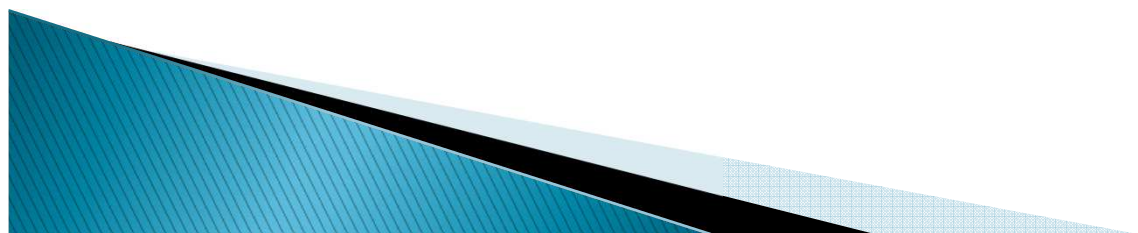
1. vsa motorna vozila,
2. kolesa s pomožnim motorjem in
3. druga prevozna sredstva, ki omogočajo gibanje, hitrejša od hoje pešca, z močjo lastnega motorja ali z močjo drugega lastnega pogona vozila.

VELJAVNA UREDITEV – prepoved

V naravnem okolju je prepovedano

- voziti,
- ustaviti,
- parkirati ali
- organizirati vožnje z vozili na motorni pogon.

VELJAVNA UREDITEV – izjeme od prepovedi –I.

V naravnem okolju je dovoljeno ustavljanje ali parkiranje vozil na motorni pogon v pasu 5 m izven vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča

ter

na območju, ki je namenjeno za začasno parkiranje za namene prireditev, ki so organizirane v skladu z zakonom, ki ureja javna zbiranja.

VELJAVNA UREDITEV – izjeme od prepovedi – II.

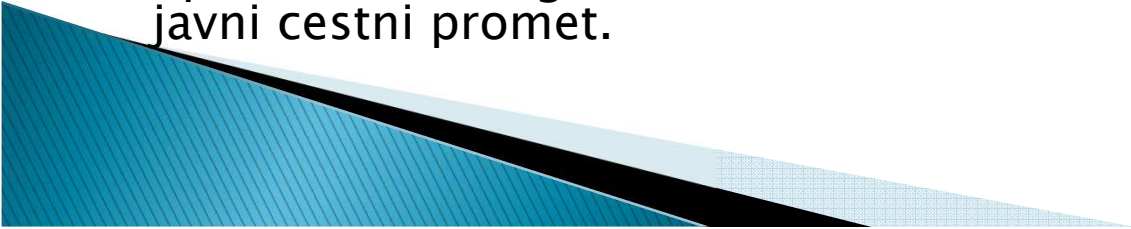
Prepovedi se ne uporabljajo pri:

- 1. službenih vožnjah za opravljanje občinske redarske službe, javne gozdarske, kulturovarstvene, naravovarstvene, zdravstvene, reševalne in veterinarske službe, lovskočuvajske in ribiškočuvajske službe, inšpekcijskega nadzora, nalog obrambe, zaščite in reševanja, nalog policije, gorskih in jamskih reševalcev ter gasilcev, nalog neposrednega nadzora v naravi in pri delu preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev;
 - 2. gospodarjenju z gozdovi in upravljanju z divjadjo in ribami;
 - 3. opravljanju kmetijskih del;
 - 4. opravljanju čebelarskih del;
-

VELJAVNA UREDITEV – izjeme od prepovedi – II.(nadaljevanje)

- 5.opravljanju geodetskih del;
 - 6.opravljanju geoloških del;
 - 7.opravljanju znanstveno–raziskovalnih del;
 - 8.odkrivanju in raziskovanju podzemnih jam;
 - 9.urejanju vodotokov in hudourniških območij;
 - 10. vzdrževanju in gradnji infrastrukturnih objektov;
 - 11. zaščiti, reševanju in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah;
 - 12.izvajanju nalog Slovenske vojske;
 - 13. pripravi in vzdrževanju vseh vrst smučarskih prog na zasneženi površini ter pri izvajanju nadzora na smučiščih.
-

VELJAVNA UREDITEV – izjeme od prepovedi – III.

- Pri izjemah vezanih za službene vožnje in opravljanje dejavnosti veljajo posebna pravila ravnanja:
 - pri opravljanju dejavnosti iz prejšnjega odstavka, razen v primeru iz 11. in 12. točke prejšnjega odstavka, ravnati v skladu s prvim odstavkom tega člena, če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopen po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet.
 - če v primeru iz prejšnje točke dostop do kraja dogodka oziroma območja opravljanja dejavnosti ali posega ni mogoč po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, je treba za dostop uporabiti nekategorizirane ceste, ki se ne uporabljajo za javni cestni promet.
-

DOVOLJENJE ZA JAVNO PRIREDITEV

Dovoljeno je organizirati javne prireditve voženj z vozili na motorni pogon in s kolesi v naravnem okolju na podlagi dovoljenja za javno prireditve v skladu z določbami zakona, ki ureja javna zbiranja

Izjema glede na predpise, ki urejajo gozdove, ter predpise, ki urejajo kmetijska zemljišča

V naravnem okolju izven območij, ki imajo na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status, in območij, ki so posebej varovana na podlagi predpisov, ki urejajo gozdove

Na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN.

POGOJI ZA IZDAJO PREDHODNEGA SOGLASJA

ZRSVN izda predhodno soglasje če:

- ▶ 1. je kraj javne prireditve, ki vključuje tudi traso za vožnjo v naravnem okolju, dostopen po javnih cestah ali nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet;
- ▶ 2. na istem kraju prireditve še nista bili v tekočem koledarskem letu organizirani dve javni prireditvi, pri čemer se za isti kraj prireditve šteje trasa, ki v 50 odstotkih poteka po trasi, kjer je bila v tekočem koledarskem letu že organizirana javna prireditev;
- ▶ 3. se javna prireditev organizira v času, ko so škodljivi vplivi javne prireditve na sestavine biotske raznovrstnosti čim manjši;
- ▶ 4. so vplivi javne prireditve na habitate ogroženih in zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst ali na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, nebitveni za ohranitev teh vrst in habitatnih tipov;
- ▶ 5. se javna prireditev organizira izven habitatnih tipov barij in močvirij ter habitatnega tipa oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe;
- ▶ 6. trajanje javne prireditve ne presega treh dni in
- ▶ 7. Zavod za gozdove Slovenije za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, oziroma kmetijsko–svetovalna služba za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev.

PREDHODNO POZITIVNO MNENJE

- Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, se izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi.
- Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, se izda, če prireditev ne bo bistveno negativno vplivala na funkcije gozda.

EVIDENTIRANJE IN OZNAČITEV – I.

Vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi o motornih vozilih, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), morajo biti z namenom omogočanja opravljanja učinkovitega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila na motorni pogon.

Evidenca vsebuje:

1. datum vpisa v evidenco
2. podatke o vozilu na motorni pogon
3. podatke o lastniku vozila

EVIDENTIRANJE IN OZNAČITEV – II.

Evidenco vzpostavi, upravlja, vzdržuje in nadzoruje ministrstvo, pristojno za promet.

Za vpis v evidenco vozil na motorni pogon in izdajo potrdil o vpisu vozil v evidenco vozil na motorni pogon, ki vsebujejo tudi podatke o lastniku vozila na motorni pogon iz tretje alineje drugega odstavka tega člena, so pristojne upravne enote.

Minister, pristojen za promet, predpiše podrobnejši način vpisa v evidenco vozil na motorni pogon, vsebino vloge za vpis v evidenco vozil na motorni pogon, vključno z načini dokazovanja lastništva vozila na motorni pogon, način upravljanja evidence, obrazec potrdila o vpisu v evidenco vozil na motorni pogon in podrobnejši način označitve vozil na motorni pogon.

Uveljavitev te določbe je zamaknjena do vzpostavitve evidence oziroma najkasneje do 1. januarja 2017

UREDITEV ZA KOLESNA – I

- V naravnem okolju je vožnja s kolesi dovoljena po utrjenih poteh, če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti.
 - Za utrjeno pot se šteje pas zemljišča, ki se uporablja za hojo ali vožnjo in je za ta namen tudi utrjen.
 - Ne velja za planinske poti in za gozdni prostor
-

UREDITEV ZA KOLESNA – II

Vožnja s kolesi izven utrjenih poti v naravnem okolju je dovoljena za službene vožnje in dejavnosti iz petega odstavka 28.b člena ZON.

Vožnja s kolesi v naravnem okolju je dovoljena v okviru in na podlagi dovoljenja za javno prireditev.

VELJAVNA UREDITEV ZA KOLESA

Vožnja s kolesom v naravnem okolju je dopustna;

- po vseh utrjenih poteh, če lastnik ali upravljavec temu ne nasprotuje
- po planinskih poteh, ki so označene, da je vožnja s kolesi tam dovoljena
- v gozdnem prostoru po gozdnih poteh in gozdnih vlakah, ki so označene, da je vožnja s kolesi tam dovoljena
- po trasi, določeni v predhodnem soglasju k dovoljenju za javno prireditev

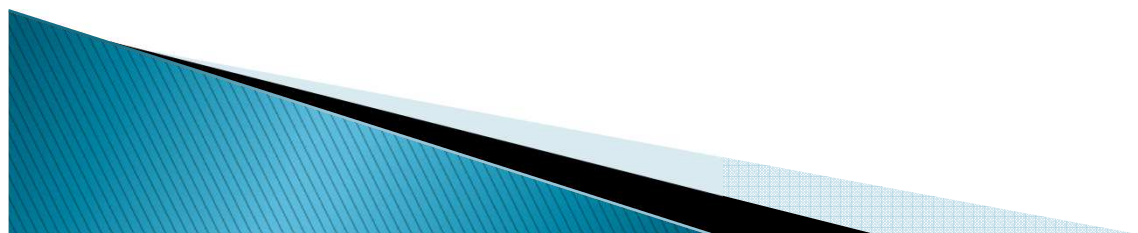
VELJAVNA UREDITEV ZA KOLESARJE

Vožnja s kolesom je dopustna tudi izven naravnega okolja v območjih za šport in rekreacijo, ki so namenjena tudi vožnji s kolesi in jih določijo občine v prostorskih aktih.

ZAKLJUČEK

- ▶ Ocena dosedanjega izvajanja in predlogi za morebitne spremembe predpisov
- ▶ Usposabljanje
- ▶ Organizacija

HVALA ZA POZORNOST

